

**Λυσίου Υπέρ Μαντιθέου
Διήγηση - Απόδειξη §§ 4-8
Ερμηνευτικές σημειώσεις**

1. Στις §§ 4 - 5 ο Μαντίθεος προσπαθεί να αποδείξει ότι δεν ήταν στην πόλη την εποχή των Τριάκοντα τυράννων (οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα) και ότι δε μετείχε στο καθεστώς τους (οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας).

✓ Πρώτο επιχείρημα (§§ 4 - 5):

- α.**
- Ο πατέρας τους έστειλε αυτόν και τον αδερφό του στον Πόντο, πριν την ήττα των Αθηναίων στον Ελλήσποντο.
  - Απουσίαζαν την εποχή που στην Αθήνα συντελούνταν σημαντικά γεγονότα (καθαίρεση των Μακρών Τειχών, μεταβολή του καθεστώτος).
  - Επέστρεψαν στην Αθήνα μόλις πέντε μέρες προτού έλθουν στον Πειραιά οι εξόριστοι δημοκρατικοί που είχαν συγκεντρωθεί στη Φυλή.

Συμπέρασμα: Δεν ήταν λογικό αυτός και ο αδερφός του να θέλουν με την επανόδο τους να εμπλακούν σε ξένες περιπέτειες και να συνδέσουν το όνομά τους με τους Τριάκοντα, σε μια περίοδο μάλιστα κατά την οποία οι εξελίξεις δε φαίνονται ευνοϊκές γι' αυτούς.

- β.**
- Οι Τριάκοντα δεν εμπιστεύονταν πολίτες που έλειπαν εκείνη την εποχή από την Αθήνα, αφού αυτοί που είχαν φύγει ήταν κυρίως δημοκρατικοί, επομένως αρνητικοί για το καθεστώς τους. Τακτική των Τριάκοντα ήταν να εμπλέκουν πολίτες στα εγκλήματά τους, ώστε να αποκτούν υποστηρικτές, οι οποίοι δε θα επιθυμούσαν την ανατροπή του καθεστώτος από το φόβο της τιμωρίας. Ο Μαντίθεος δεν είχε εμπλακεί σε κανενός είδους εγκληματική δραστηριότητα, επομένως δε θα μπορούσε να θεωρηθεί συνεργάτης των τυράννων.

Κριτική: Το επιχείρημα αποτελεί **ενθύμημα** και δεν οδηγεί σε ασφαλές συμπέρασμα. Όσα ισχυρίζεται ο Μαντίθεος μπορεί να ισχύουν, ενδέχεται όμως να αποσιωπάται το ότι:

- Ο χρόνος της επανόδου του συμπίπτει με την περίοδο κατά την οποία οι τύραννοι χρειάζονταν τη μεγαλύτερη δυνατή βοήθεια και επομένως θα ήταν ευπρόσδεκτη οποιαδήποτε ενίσχυση.
- Καθώς ήταν νέος με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα κοινά (όπως θα φανεί και στη συνέχεια του λόγου του) είναι δύσκολο να μην ανέπτυξε δραστηριότητα υπέρ της μιας ή της άλλης πλευράς, καθώς επέστρεψε σε μια τόσο κρίσιμη περίοδο για την πόλη του.

2. Στις §§ 6 - 8 ο Μαντίθεος επιχειρεί να ανασκευάσει τη σημαντικότερη κατηγορία, ότι δηλαδή διετέλεσε ιππέας την εποχή των Τριάκοντα.

✓ Δεύτερο επιχείρημα (§§ 6 - 7):

- α.**
- Το σανίδιο είναι αναξιόπιστη μαρτυρία αφού σ' αυτό:
    - Δεν αναγράφονται ονόματα ανθρώπων που ομολογούν ότι ήταν ιππείς.
    - Αναγράφονται ονόματα πολιτών που εκείνη την εποχή δε βρίσκονταν καν στην πόλη.

β.

    - Αξιόπιστες ήταν οι καταστάσεις των φυλάρχων που καταρτίστηκαν όταν οι δημοκρατικοί επέστρεψαν από την εξορία και υποχρέωναν τους φυλάρχους να πληρώσουν οι ίδιοι τα χρήματα που είχαν εισπράξει οι ιππείς, αν δεν τους αποκάλυπταν όλους.

Συμπέρασμα: Ο ίδιος δεν ήταν ιππέας αφού το όνομά του δεν είναι εγγεγραμμένο στους καταλόγους των φυλάρχων.

Κριτική: Ο Μαντίθεος προσπαθεί να μειώσει (εϋηθες) το ισχυρότερο

αποδεικτικό επιχείρημα των αντιπάλων του. Καθώς το σανίδιο ήταν εκτεθειμένο σε δημόσιο χώρο εύκολα θα μπορούσε κάποιος να το παραποιήσει. Παρατηρούμε ότι ο Μαντίθεος δεν αμφισβητεί ότι το όνομά του αναγράφεται στο σανίδιο αλλά ελαχιστοποιεί τη σημασία του γεγονότος. Αντίθετα θεωρεί πολύ ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία τις **ἀναπράξεις** (έλεγχος μέγιστος). Η θέση του ενισχύεται με την αποφαιτική συμπλοκή (**οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα**).

Και αυτό το επιχείρημα αποτελεί **ενθύμημα** αφού το ότι απουσίαζε το όνομά του από τις αναπράξεις δεν αποδεικνύει απαραίτητα ότι δεν υπήρξε ιππέας, καθώς θα μπορούσε να είχε συμμετοχή στο ιππικό με δικά του έξοδα ως εθελοντής, από τη στιγμή μάλιστα που ήταν γόνος εύπορης οικογένειας. Το επιχείρημα του θα ήταν ισχυρότερο αν σώζονταν η μαρτυρία που ο Μαντίθεος επικαλείται στο τέλος της §8, καθώς ο μάρτυρας θα πιστοποιούσε τα λεγόμενά του (ἄτεχνος πίστις).

✓ **Τρίτο επιχείρημα (§ 8):**

Το επιχείρημα της **§8** στηρίζεται σε έναν υποθετικό λόγο του αντίθετου του πραγματικού:

- Αν είχε υπάρξει ιππέας (εἵπερ ἵππευσα)
  - δε θα το αρνούνταν σα να είχε κάνει κάτι κακό (οὐκ ἂν ἤ ἔξαρκος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς)
  - θα είχε την αξίωση να επικυρωθεί η εκλογή του (ἡξιούν δοκιμάζεσθαι)

αν αποδείκνυε ότι κανένας συμπολίτης του δεν κακοποιήθηκε από τον ίδιο (οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε)

- Στη συνέχεια **δεσμεύει τους βουλευτές** λέγοντας ότι έχουν την ίδια γνώμη με αυτόν, αφού στο παρελθόν έχουν επικυρώσει την εκλογή σε αξιώματα ανθρώπων που δεν αρνήθηκαν ότι ήταν ιππείς.

Κριτική: Το τρίτο επιχείρημα, αν και στηρίζεται σε υποθετικό συλλογισμό, είναι το ισχυρότερο από όλα. Η συμμετοχή στο σώμα των ιππέων δεν ήταν κατακριτέα αυτή καθεαυτή. Αυτό που θα ήταν αξιόμειπτο είναι η εκμετάλλευση του συγκεκριμένου αξιώματος για τη διάπραξη εγκλημάτων. Όμως στο πλέγμα των κατηγοριών δεν υπάρχει καμιά συγκεκριμένη καταγγελία σε βάρος του Μαντίθεου, ότι έβλαψε κάποιο συμπολίτη του.

Εξάλλου, η ακύρωση της εκλογής του θα σήμαινε αδικαιολόγητη μεροληψία και αδικία σε βάρος του από τη στιγμή που πολλοί πρώην ιππείς είχαν χειροτονηθεί βουλευτές, στρατηγοί και ἵππαρχοι. Αν ακυρωνόταν η εκλογή του Μαντίθεου το σωστό θα ήταν να ακυρωθεί και η εκλογή αυτών των ανθρώπων.